دَ تورا او ربل
تورو کمڅو خبري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اګست ۲۰۰۰

7 اګست 2000

Ketabton.com

د مغموم دیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا مننه شاعرۍ مې ستا وښکلې کوږ نه کړه
زما په ټوله شاعرۍ کښې تا فرحت او نه موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نه دي
ته په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نه کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شونډو به دې تل خندا وه
زه چې څه اومه هغه وومه اداکار نه وومه
زه اعتراف کوم چې ته د وخت یو لوے فنکار وې
تا د رومان په ریښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړه کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو د نظریو په شاخوبونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې زړې زړې کړم
د زړه چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُو
په زړه پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څه آسان نه وُو
زه درنه ورسته شوم چې وخت په وخت غبار مې ایستو

ما خپل غمونه که هرڅو د فن نقاب کښې پټ کړه
ته چې فنکار وې سمدستي مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ / اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
تور اوربل
تورو کمڅو څېرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرَو خبرې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُکلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواؤ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شویدي
اَؤ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داوودزی	۱۱
د روماني شاعر (د لوپټو خبرې)	صابرشاه صابر	۲۲
د تور اوربل تور وکمڅو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لويه خدايه لويه خدايه		۳۷
ورپسې زلمو ځواني خاورې ايرې کړې		۳۹
بس يو يو ته غونډې خندا اوکړه ته		۴۰
داسې په ما ياني وختونه راغلل		۴۱
اول به زړه سره صلاح کومه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بيا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه د انتظار په شوګيرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې داخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېرم چې ستا دنيا هم اوسوزوم ايره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرې کمڅې شي		۴۹
ګلان ټول ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي ۵۱

بې واره توېدلې بې اختیاره څڅېدلې ۵۲

تنهایي مې دي مذکرې او غمونه راسره دي ۵۳

پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي ۵۴

ستا دَ مُسکا ستا دَ خندا نه قربان ۵۵

کله کله راته اوګوري مُسکې شي ۵۷

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې نهٔ وُ ۵۹

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي ۶۰

مست شم دَ پازېبو دَ شرنګا سره ۶۲

چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه ۶۳

په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم ۶۴

راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما ۶۵

ستا دَ وصال په رنګینو کښې روسم ۶۶

دا دَ زلفو سلسلې چې راخورې شي ۶۷

مینې دې اسانې راته ګرانې کړې ۶۸

رقیب چې ماله نن پېغور راکوي ۶۹

شمعه بلېږي دَ رڼا دپاره ۷۰

اوښکه خوند دې نوي ژوند دې دې اوبو کښې ۷۱

نغمې نغمې دي دَ بلبلې خیسې ۷۲

راغې ماښام ډېر دَ غمونو سره ۷۳

تورې تیارې راته فنا ښکاري ۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نو ژړېږمه زهٔ ۷۵

کلی د ژړېږي څهٔ مُسکې خونهٔ دي ۷۶

د ښې اوښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته اوګوري مُسکې نهٔ شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم ۸۲

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکارې ۸۵

راځۍ ستورو چې اوده شو شپه تېره شوه ۸۶

چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلې نهٔ شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

سکوٴ ساقي نن راته نامهٔ کوه ۹۵

د خو څهٔ غم نهٔ دے چې تېرې کړمه ۹۶

څهٔ ژړا شي څهٔ سلګۍ شي ۹۷

راغلهٔ غمونه جوړې نور راغلهٔ ۹۹

هغې وېل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې د پرې پرېشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه ۱۰۳
که هر څو دې غم د حد نه په ورتېر شي ۱۰۴
ستا د ورېل دا پر پشانۍ مزه که ۱۰۵
په محفل کښې بلېدې ته ۱۰۶
د زړه تسکين په ميخانو کښې لټوم ۱۰۸
دُنيا دَ اُميدونو مې څه ورانه غوندې ښکاري ۱۱۰
ښه دې انکار دَ اقرارونو څخه ۱۱۱
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبىٰ کښې ۱۱۲
دا څو غلط دې چې خند لے نه شم ۱۱۴
څه له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵
څه په ژړا څه په زارو تېره شوه ۱۱۶
په ښائسته مخ دَ شين خالۍ مې قسم ۱۱۷
دَ زړه دَ غم دا نه پوښتنه مه کوئ ۱۱۸
څوک ورته سُور څوک ورته شين وائي ۱۱۹
شپې دَ بېلتانه دومره اوږدې دي دا څه ۱۲۰
ارمانونه چې مې خاوُرې شي ايرې شي ۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲
لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴
تعبير ۱۲۶
واده ۱۲۷
ډمه ۱۲۹
دَ ختيکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

ـه   دَ پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې يې دَ پېغلو نه نغمې جوړې کړې

دَ مفهوم په شاعرۍ دَ پېغلې او پېغلتوب خيال داسې ونغوړدے چې دَ هغې هر شعر هره مصرعه او هر غزل په څېر يوه ښکلې نازولې پېغله ښکارې - په پېغلې چې دَ پېغلتوب چپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې يوه مستهٔ شان نغمه شي - هم دغه دَ حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مغموم يې دَ پېغلې په وجود کښې بيامومي - دَ هغهٔ غزل ته يې بې سياله ښکلا او عمومي مقبوليت بخښلے دے) نو پېغله دَ زمانو راسې دَ مشرق په شاعرۍ کښې دَ معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نگار او داسې په نورو نامو او علامتونو ياده شوې ده - دَ هغې نازونه اداګانې زده دي - دَ زړونو لوټول او دَ مېنانو وژل يې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي يې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې دَ خپل پېغلتوب او ښکلا نو ښتونه غبرولې دي - نو سره دَ دې ټولو خصوصياتو پېغله دَ شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

لکه چې یو عام انسان ځواني په ځله اخستې پېغلې ته په کاسیرو
نظرونو ګوري - د پېغلې د وصال تمنا د مینې د پاکې مینې آخري
منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه
فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - څو نن زمانې دومره پېښ عیث
رونځوړو - انسان د فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنو
دومره عام کړو چې د فطرت پېښ او انسان د فطرت په غېږ کښې آرام
کولو د پاره د تخیل د بلندو ته هم تېر شو او د اوهامو په څرو
کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده
چې د نن د زلمي شاعر قوت واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه
نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې د روحاني تسکین سرچشمه ده،
د جنسي تسکین موهوم اقتضاء کوي او وائي چې

د پېغلتوب کور دې ورانت اوسي تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه پوهېږم چې د نفسیاتو مباني ماهران به د نننۍ دور تجزیه
او د دغه تجزیې په رڼا کښې د مغموم ددې الهامي شعر تشریح
په څه ډول کوي - خو زه په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم
چې د مغموم شاعري هم لکه د شرق پښتونې شاعري ده او
هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار د ژوند د پښتونې آئینه ده)
مغموم د ماشوم والي راسې د رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او
د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې
شوے دے چې هغه د پېغلتوب د حرارت نه هډو خبر نه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لوړې نه ليدلې ده ، د دومره لوړې نه چې د هغهٔ په خيال د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله يوهٔ مجسمه ښکلا ، يوه مسته نغمه کېږي چې تل تر تله د هر قيد و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د پېغلې د موندلو او خپلولو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وينې نو پېغله ورته ښکاري - د هغهٔ په وژدان د پېغلتوب خيال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخليق هم د پېغلې د خيال نه زېږېږي او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره ښېرې نه بلکه د پېغلې د ښکلا ، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه خېز وجود د رنګو او پړاخو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغهٔ ئې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي يو مخصوص شخصيت نهٔ ښي کېدے - دا د ښکلا د هغهٔ د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښايست توب طلبګار ئې لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې ياده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "ياد" په رنګ رنګ نظريې قسما قسم فلسفې او بې سياله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنيادمو ايکې يو مرکزي خيال پاتې شوے دے - او هم دغه يو "مرکزي خيال" د بني آدمو د "وجداني وحدت"[۵] ژوندے دليل دے فرق صرف دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" د غه ښکلا د انساني ژوند نه
لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي وارداتو په پیکروتو
کښې لټوله او مغموم یې هم دې دنیا په ښکلو کښې لټوي.
د هغه د زړهٔ مراد د غه د نوې زمانې ښکلو پېښ کړے دے هم د
هغوئ نه یې غواړې او لټوي یې خو په د غه ښکلو کښې
هغه ښکله کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې د ښکلتوب لټون چې نهٔ یې
مومي - هم دا ښکلي، ښکلي نه بلکې نغمې کښلے کېږي د مغموم
د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته د "مثالیت
پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین ذوقونه یو ځائے کېږي.
سره دې ټولو خبرو او مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري
طور یې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي
نو ورباندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق
کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي
لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او
ژوند پحقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوو. مغموم
د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زهٔ
هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې
داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړۀ دا" محسوسوم چې زما ليلىٰ زما په وړاندې ولاړه ده او زړۀ لګيايم
د هغې سره خبرې کوم - او څۀ وخت چې د ليکلو نه اوزګار شم
نو په هغه وخت داسې تسکين محسوسوم لکه چې ما يو ډېر لوئے
کار کړے وي او ددې نه پس ليکلي شعرونه بيا بيا لولم او دا بيا
بيا لوستل زما زړۀ ته هر يو وار يو نوے تسکين ورکوي ."

دا څۀ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے
چې د شعر د ليکلو په وخت د هغې په تصورکښې د دنيا او ما فيها نه
ناخبره وي - او هغه ليلىٰ څوک ده چې د شعر د ليکلو په وخت
ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړۀ کښې يو
داسې درد دے چې ددې درد د پېدا کوونکي نه زۀ نۀ يم خبر -
زۀ نۀ يم پوهے چې زۀ په چا مئين يم - زۀ نۀ يم پوهے چې هغه
څوک ده چې د چا ياد زما احساسات او زما زړۀ هر وخت ناقلاره
ساتي - زما د خيال مرکز د "پېغله" زما په زړۀ کښې شته - زما په
دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نۀ ده ليدلې، ولې بيا هم د هغې
تصور او د هغې ياد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د ليکلو بلنه
داکوي -

د مغموم د خيالو و پنا ګانو نه هم دا معلومېږي چې د هغۀ د
شاعرۍ "زړۀ پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر" د خيال د ليلىٰ "چې
هغه يې حُسنِ کل کښې يو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره
دے چې د خيال ليلىٰ د خيالونو نه هم په بره اوسېږي او شاعر
ته په طنزيه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه شاعره ما ته په ته څه دارسي
زه د عنقا په اشیانو کېښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواږه شا پېغلو کېښې اوسي او لټون يې هم په دغه خواږه شا پېغلو کېښې کوي - او د مونږ لو قوي اميد يې لوي ځکه خو وايي ه

ه خوب خندا به په مغموم يا ندې حرام کړي
يوه پېغله به پېدا شي چيڼکو کېښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور ميله قطب ته په يو وړوکي کلي کېښې چې دا رمنګي نومېږي او د خليلو په ټپه کېښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په يوې درنه او معززه کورنۍ کېښې پېدا شوے دے - نن صبا به يې څه کم وزيات ۳۷ کاله عمروي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه ترون دومره زيات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته يو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه ليکلو دپاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے يم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د يو غير جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وېم چې مغموم زه لانتقاد کله وم - زه خو په فن مئين يم او چرته چې فنکارانه خوبي وينم نو سند ربې يې وايم د لته زه د هغه اشنايانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کېښې د مغموم په فن کېښې څه کمزورۍ ويني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مې داچې که د مغموم صیب د وړوکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه وُ - او چاچې د هغهٔ کلي لیدلے وي د هغهٔ د کورنۍ د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې سره اتفاق اوکړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې هډو د شاعرۍ ګنجائش نه وُ خو سره د دې هم د مغموم طبیعت د هلکوالۍ نه شاعرانه وُ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې خو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغهٔ څهٔ لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملګرتیا هم پېدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړهٔ ته دومره را جوخت دے چې زهٔ ئې د خپل ځان نه بېل شخصیت نهٔ شم محسوسولے - اوس چې هم د هغه په حقله څهٔ لیکم نو لکه چې د ځان ستائینه کوم - ځان خلق د هرچانه ښهٔ پېژني او زهٔ مغموم د هرچانه ښهٔ پېژنم -

زهٔ چې مغموم باندې څهٔ لیکم یا د هغهٔ کلام لولم نو د هغهٔ خنده رویه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هرڅو ئې هېروم هېرېږي مې نه - او چې ئې نهٔ شم هېرولے نو د هغهٔ متعلق غیرجانبداره رائې هم نهٔ شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به ټوک ټکه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېروم
خدایګو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي د ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې ځرګنده وي - په کلو کښې د پېغلې ديدار يا خو په ګودر کښې يا د کوڅې په چت او يا بيا د کلي د کورونو د دېوالونو هم چيت وي نو کله نا کله د دېوال نه هم سر راهسکوي ، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته وائي - ۵

ځه خو يا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره ټپېږي مه زړه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بيا خو هغه د مغموم نجره

چې ښائست او پېغلتوب سره يو ځائے شي ۵
هره پېغله يوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې مخکښې اووئيلے شول د مغموم په کلام کښې ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خيال قدر هم نشي کولے - پېغله بس يو خيال دے ، يو تصور دے ، يو ښکلے تصور - خو ..... مغموم هم ځه ارمان لري - د خپلې خيالي پېغلې په حقله ځه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره ښکلے ارمان او ښائسته هوس لري - وائي چې ۵

ما خو يو ګل د پسرلي کړې ربه ۵
چې بيا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خيالي پېغلې تصور د مغموم په خيال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه ښځله په ګډا هم اوویني نو وائي چې

ستا د پازیب په هر یو شرنګ مې قسم
زه دې نشه کړم په نڅوکښې اوسم

دَ ښځلو ښځلتوب دې خدائے هم د ښځلو نصیب کړي۔ مغموم
د ښځلتوب دَ خپلو لو هسه هم نهٔ لري ښځله او ښځلتوب
ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري۔ ګُل د ګل په ځانګه کښې ښهٔ ښکاري۔
کهٔ شوګوې ئې یا بُویوې ئې نو مړا وے کېږي ښځله لکه د ګل
هم د کتو د پاره پیدا ده۔ او یو معمولي ګل هم د wordswarth
غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات ورښښي چې د بیان
نه ئې عاجزه وي۔ او شاید چې د غه زور احساسات په بنده
ځهٔ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نهٔ شي کولے۔
مغموم د ښځلو په لید و هم هغه کیفیت محسوسوي کوم به
چې wordswarth د ګل په لید و محسوسولو ځکه خو وائي
چې: ؎ دا ښځلتوب موخدائے نصیب کړو ښځلو
زهٔ مو نشه کړم په نڅوکښې اوسم

یواځې د ښځلو په لید و مغموم دا کیفیت نهٔ محسوسوي
بلکه چې د ښځلو د ښائست خبرې قدرله واوري نو هم ئې
فکر یوسي د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم
وائي ؎

چې د ښځلو د ښائست ذکر شروع شي
را پیدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروُو قطارونه اووینې د کمانۍ راشي چې ګنې ښکلي ولاړې دي - او چې څه وخت په خود شي او پوه شي چې دا خو ښکلې نه دي بلکې سروې ولاړې دي نو اووائي چې د دې سروُو د چا ښکلې ښائست او ښکلتوب ته پام شوے وُ، نو ځکه خو ښکلي ښکاريږي ـ

ستا ښائست او ښکلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښکله جينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښکله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته په ښکله کښې کائنات او په کائنات کښې ښکله ښکاري - وائي -

ـ هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوه يم چې سپوږمۍ د څه سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي خو نتکۍ نه شي

ښکلو کښې د مغموم د خيال ښکله او سبزې چې ډيرو ورسې خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

ـ ورپسې د ملو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې ګوډ نګ کړه څه له ښکلو ته خپرې کړې

(يا) بچې رنګينۍ تولې راغونډې شولې
ښکلو ترې ځان له لوپټې بورې کړې

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر ليکي نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور ېيکي۔ دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څهٔ بنکلے خيال اخلي وائې چې ؎

؎

چې ئې ستا په تصور کښې کلې ېيکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅي شي

(اياز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوی پښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې ویناچیل انداز منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېژندلے شو نه څه او لیکلے شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو و پېژندلے شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سرونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

د مغموم صاحب د ژوند کړي کړی، لمحه لمحه د دغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژبې په خدمت او هاند و هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شېبې ورځې چې ځلمي ئې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دده په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه د پښتو له سره ځار کړي دي هغه د ژوند ټولې مندې ټول زیارونه د پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هرڅه د یو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نه دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صيب نوم په مشرانو ليکوالو کښې راځي - دوه کم اتيا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زيات د موصوف د بې غمئ او ناراستئ څهٔ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتهٔ کاله کښې ايله اوس ئې د شاعرئ دوه مېنے کتاب (د توره او ديل تورو ګڅو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زهٔ په دې خبره وياړم چې که زما زور ورپسې نهٔ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وينو خوراک شوي وو څو د پرېس غېږه به ئې نهٔ وه ليدلې -

لے

د عبدالله جان مغموم د شاعرئ څقله موښ مجموعې راپېژ داورکو شو چې نهٔ دهٔ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نهٔ دهٔ په شان شاعري دهٔ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب يو "صاحب اسلوب شاعر" دے ، څو يکار څو دا ده چې دهٔ نه پس دهٔ اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدئ د څنو نورو لويو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه ، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل څېل کړې دي ولې يو څو د هغهٔ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د څپلې شاعرئ په تشهير نهٔ کولو هغه د دغه اعزاز نه محروم پاتې کړې دي نو که د سينهٔ غورو فکر نه پس دا راپېژ ورکړم هيڅوک به مې پرې ګرم نهٔ کړي چې کوم شوخي ، سادګي ، بې باکي او رنګينې د مغموم صاحب په شاعرئ کښې ليده او موندې شي ، د غه صفت دهٔ د عمر د بل هيڅ کوم شاعر په شاعرئ کښې نشته زما دا دې خبرې نه دې ګوره هوکتو دا مطلب څوک نهٔ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے ، لوئے او زورور شاعر دے - شلمې صدئ د پښتو د شاعرئ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه ټوکولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا
معطره ده چې شملې يې هسکې تا ترې سره سيالي کوي. زما اصل غرض
خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږنه او ساده والے زمونږ د دې شاعر
په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر
کم دي -

د معصوم صاحب "ګله" یا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود
په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا ځومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله
معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نه ده او د دې لوئے سوب
د ده د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه کاني دي کومې چې د معصوم صاحب
نه ګېرچاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي. هغه
وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو يا پېغله بنه مسته وه ځنو
خلقو په ده د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ولګول. وې به يې د
د زلفو، سترګو شونډو رخسارونو ذکر په ډېرو شلېدلو ټکو کښې کوي.
خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو.
ده به وې زه د قدرت د فن ستاينه کوم، خلق که د انسان په
لاس د جوړ شوي صنم مدحه کړي کوي زه دې د دومره لوئے ذات ج له
خوا جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نه کړم. د چا سندرې
چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه کړي چې ټول قدرت کوي. بنه
شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې
هر وخت هر حالت کښې په زړګو بنه او ډېرې ښې ښکي او معصوم صاحب
په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا ببل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږي وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو ختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بنا ده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ گلاب گلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندربولې دي - او مینه به خلق په هردور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترمې ترمې شي چې کښې مینې ن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني د دنیا بازار ولاړ دَ محبت په ردو دي دَ دې بازار رنگ ونور هل چل او دَ ژوند هاند وهڅې په خپل ځائے څو د دغه ردې اهمیت، حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب دراسې دَ زلفو انګو او شونډو صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصده شعرونه دَ عشق دَ کړکړي نه تاؤ دي دهغهٔ انداز چې کوم دے په پښتو څوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف دې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام اللہ گران -

دَ تورې اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرَو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې گلې
نغمې نغمې شي دَ بنگړو خبرې

مغموم صاحب چې هرڅهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو د پوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ځې په بېدارو سترګو وګټلي دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه لیکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق رخصوصًانوي نسل خوښوي. دَ مغموم صاحب ټول ژوند دَ مینې نه عبارت دے - دَ هغهٔ نظریه مینه ده - دَ هغهٔ مذهب محبت دے - دَ هغهٔ کلے ټول جهان دے - دَ هغهٔ کور دَ تصوراتو او دودې دېوالونو دَ قېد وبند نه مبرا دے زهٔ دا خبرهٔ په دعوىٰ سره کوم چې کهٔ دَ عبدالله جان مغموم دَ شعرونو کتاب دَ هر قوم په ژبې ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ دخپل ماحول دَ کوم مست رومانی شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نهٔ ښکاري -

مغموم صاحب مینه خوروي دَ مینې وېشکر دے، دَ مینې شاعر دے، مینه دهغهٔ ژوند دے، بې مینې ژوند هغه وپه ژوند نهٔ بولي - هغهٔ انسان سره مینه کوي انسانیت سره مینه کوي، دَ خدائے د مخلوق او ښکلو سره مینه کوي په خوانه کښې ئې هم ښکلي خوښېدهٔ او اوس هم دهاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تپه ئې په خوله ده، هغهٔ سخت نظریاتي سړے دے داسې نظریاتي نه چې لکه دَ پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظریاتي چې دَ دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې ابروي ځنې نقطه چین به دَ مغموم صاحب دغه خود خواهي او په یوځائے پوفکر او دریدنې ته «ګمراهي» وائي خو زهٔ هم دغه احساس دمغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګڼم -

هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم -
کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي ۵
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ما شومه شي ککړه شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو درنو بې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه پسې کوونکې شاعري ده، او داسې شاعري ورته هم نه شو ویلای ځکه چې اولسي شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلے شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره یې د فن خوځونه هم کافي قوي دي - د هر شعر د ټکي ټکي نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه یې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم او وائي - زه ورته ویم چې په دې یو نظر بیا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا او کړي (او د مرچکي خندا هم منلے شوې ده) وائي "ډېر ښه صابر شاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي او س به په کښې څه هنري منافقت کوو، ما چرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې ګوتې وهې ډېرې کړمې به ورته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم دغه عادت او سوچ د هغه شل فیصده شاعرۍ د فن د تلې نه غورزولې ده که چرې مغموم صاحب د یو " شیفتې" په ځاے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي بړي بړي کوټې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هم او مبالغه نه وه چې د هغه د شعر سیال به د پښتو د جدید و شاعرانو په سل کښې هم وو په نظر نه راتلو ځو د بد قسمتۍ نه څه د هغه اصولو او څه نارامۍ او نا اوزکارۍ هغه دد غه " [illegible] " نه بې برخې کړې دے !

د عبد الله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي د موصوف د شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړې راتاؤ کړې په " لوپټو"، پېغله ، لالے او گلے" بانډې اودروي، او هم دغو څلورو ټکو د هغه د شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سېوا کړې ده !

خصوصاً د لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې که په ژوند کښې څه دي هغه ټول هم د لوپټې د سورې لاندې پټ دي، لوپټه د حیا او پښتو رومۍ نخښه ده مغموم صاحب د ټول سرو له پاره لوپټه لازمي گڼي زه دلته د "موتي له خرواره" د هغه هغه شعرونه نچلولوستونکیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب د لوپټې د عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله وئیلي دي -

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور د لوپټې چې راله راشي — د شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ے چې رنګينې ټولې راغونډې شولې
پېغلو تړې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو باندې چې پېغلو سپين پړونې راپه سر کړه
د زلمو ټېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهر حال خبرې به په لنډو کوو چې د مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متينه او نموره وره ده - دا زمکه په يو نظر نه شي کچ کېدے - زه دا اعتراف کوم چې د مغموم صاحب د مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار ده ما اونه کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې د هغه د شعر د "پېغلې" د مخ نه "لوپټه" نيم کښېکړم د نوږ خط و خال جائزه يې تاسو واخلئ چې د رومانې دې شهزاده د غه ناوې څومره شکرپاره، څومره حسن وره ده!

سيد صابر شاه صابر
غريب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور اوربل تورو کم څو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدای شته که درته دروغ ووایم چې ما دا ځپله شاعري نهٔ چاپ کوله - هډو د چاپ کولو اراده مې نهٔ وه - ځکه چې دا زما د ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې د ځوانانو خوښه وه او د بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما د یوسف خان اورکزي (مرحوم) او د سیف الرحمٰن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به یې وو "په ادب کښې ګمراهي" مطلب یې دا وو چې دا خلق خبر شي یو درې شاعران میدان ته راوتي دي - د پښتو ادب یې بچر کړو - دوی بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې ته را اړول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ د ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان یم - په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې" ولې مغموم صیب دې ځوانۍ دریا نه داسې سترګې پټې کړې وې چې سره د عقله او شعوره دې نېغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سر شوے وې او د پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بوړې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے ، یو خوا ته دَ مخالفینو ستغې سپورې خبرې او دَ گمراهي
فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې او دریدم
او دَ غزل مطلع به مې اوویسله چې ....

یو ترې غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو نخوړ شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ
په هوا کښې وا لوزولې او ما له به یې دومره شاباسے راکړو چې
دَ نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به را نه هېرې شوې -
دَ گمراهۍ ټولې فتوې به را نه هېرې شوې او ما له به چې
کښېنا ستم نو یو بل مست غزل به مې او لیکلو یوه ورځ جذبات
را لوزوونکې مطلع به ذهن ته را غـله - یو ځل چې دمردان کالج
زلمو ته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ
غزل دا مطلع واوروله نو تا سو یقین اوکړئ چې مېز ونه
درزېدهٔ ټوپۍ لره کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلموټو
هال په سر اخستے وُ -
مطلع داسې وه -

ورپسې زلمو څوانۍ خاورې ایرې کـړې
خدائے دې کوټک کړه څهٔ له پیغلو ته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده
خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اورېدونکي یا لوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نهٔ مجبورېږي وي بس چې شعر واورې او
یا یې اولولي نو رسا زړهٔ او دماغ ته ورسي او هلته ځان له
ځای پیدا کړي - زړهٔ تاو راتاو خپره نشم کولے - زړهٔ د بهوسو
لاندې اوبهٔ نهٔ شم بوتلے زړهٔ ګنجلکه شعر و نه شم لیکلے -
زهٔ چې څهٔ محسوسوم - زما چې څهٔ جذبات وي بس هغه
دَ شعرونو په ذریعه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه
صداقت دَ پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او دَ شعرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلے وم - محترم مولانا
عبد القادر مرحوم مې اولیدو نو را ته یې اووے چې "مغموم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زهٔ یې دَ هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وے چې
سمه شاعري څنګه وي را ته یې وے چې "دا ستا شاعري کښې
تشې شونډې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زهٔ خفه دَ ګیر سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې
پس دَ اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې دَ پښتو درته مشاعره
وه، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زهٔ
ستیج ته اوختم نو مولانا صیب را ته اووے چې څه کنه مغموم جانه
څهٔ لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دړې شعرونه واورئ - نو بیا به ډېرې لوېټې والوزوم - شعرونه دا دي -

ع

ستا د زړه بل دا پرېشانۍ مزه کـه
د تورو سترګو څه ارانۍ مزه کـه
هرې تو بې پسې ګـنـاه کـوُ مـه
څو مره تو بو کښې پښېمانۍ مزه که

او مولانا صیب

ځوانه ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډاتوب مسلمانۍ مزه کـه

دړې شعرونو په اورېدو سټوډنټانو حسب عادت ډېر واه واه اوکړل او مولانا صیب هم مُسکې غوندې شو او سرئې او خوزولو چې کنې ستا خبره رښتیا ده -

نو زما دړې دومره اوږد بیان نه مقصد دا دے چې ما څه اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هیڅ کله نهٔ چاپ کوم خو نبا غلي ایاز داؤدزے را پسې شوے وُ چې مهٔ ویرېږه شاعري چاپ کړه - اوس هغه د نن نه ډېرش کاله مخکښې وخت نهٔ دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله کړي نو د ایازخان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او خپله دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څرګنده کړه نو څو ورځې پس چې هغه را سره مخ شو نو پوره شل صفحې یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د رومان شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لا زه ښېښې ته اودرېدم خپل کړه وړه مې په کښې اوکتل څو خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هېڅ هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوښو چغله زما شعرونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا اچولې ده، نو صابرشاه زما په مختلفو ژنګونو کښې د لوښتې په ذکر باندې بحث کړے دے - دواړو لیکوالو د خپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ نه زما د تصور پېغله راوا خسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه چې زه یې ورته حېران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله خپلو شعرونو کښې ستائیلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه يې ورته حيران کړم - او دَ پاسه چې پرې صابرشاه داغې نو هغه زما دَ شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوښې راغونډې کړې - دَ دغه لوښو نه يې ټول ښائسته رنګونه را ټول کړل او دغه پېغلې له يې دَ لوښو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دومره قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زهٔ د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نهٔ يم تلے - زهٔ د دنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نهٔ يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ستائيلې ده - دَ خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

څهٔ خو بانه کړه په ديوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زهٔ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نهٔ دَ بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نهٔ مې په کښې دَ ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې دَ حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے وُو - ځکه چې د هغهٔ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

(c) ketabton.com: The Digital Library

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا ګڼه کورونه یاد کړي دي - ګڼه کوڅې مې ستاینلي دي نه مې د اسلام آباد محلونه ستایلي دي او نه مې د پلنو پلنو سړکونو صفت کړے دے - په دې حواله کښې خپل دا شعر پیش کوم - ـــ

د خپل اشنا هغه خاورینې کوڅې
د کهکشان نه خدائیګو ښې ښکاریږي

زه دا دعویٰ نه کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټول تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تلې په تلې برابره ده - د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ یې راته معلومې دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته دغه کمزورو د لرې کولو ځانګړې کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پیش کړې ده - ارمان دے که دغه خبره دغه شعر کښې فني کمزورۍ وې خو د کمزورو باوجود هم دغه شعر اوریدونکو خوښ کړے دے او ماله یې "د دې ښه په" الفاظو داد ګیرنه راکړې ده -

نو ګرانو او خوږو رونو خپله شاعري سره د خپلو ډیرو فني کمزورو د "توره اوربل تورو کمځو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده - خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۲۰۰۰-۸-۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنسکته پورته لاندې باندې
اوچې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي بیا غونه
په غورزنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښودي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څڅه په خوند خوند څکي غښتلي

کور په کور ځونه په ځونه
دښمنۍ دي چې خوځېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خوا ته ده روانه

رور دَ رور په مرګ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د حیوان په رنګ کښې رنګ دی

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دی یو یرغل دی

لویه خدایه لویه خدایه
دا څه چل دی دا څه چل دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانو خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څوک له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټ غټ قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې ځېلې ټولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پاڅېدم دیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څو مره هم د ځور یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لږې ځورې کړې

په دې راز باندې زه خدای ګو که څه پوه شوم
چې دې سترګو وبڼکا چاته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس يو پوټې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زه
خو يو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه يو ځل چې دې ښوا کړے وه
هسې ادا يو ځلې بيا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

مغموم وا خله د ځوانۍ خوند ونه
نو بيا دې غم لږ د عقبی اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې تموله د رقيب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنيا آباده شوله
خو ته چې لاړې قيامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دوهم خبر شئ چې مېن یم زه
نوره قصه به درته بیا کوم

د دې دنیا خو څکه بدې شم چې
خپل سینه او صفا کوم

د عشق سختئ او خندا کانې زما
لال یم اېرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته په کومو کندو سرشوې
زه خو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشي دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه يله شي جوړ
دا پتنګان څکه دلې دي منم

ستا ټېنيح مکېږ او ګل وړينه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګينې وي څو
په ما رڼا ورځې تيَرې دي منم

دا ناصحان ئې تېس ايستلې نهٔ شي
دَ مغمُوم کلکې ارادې دي سنم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان مند نهٔ یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تکې تورې شپې او تنهايي زما
ما وې جوړې آسانې دي خوګرانې شوې

بیا دې آئينه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدائګو تورې شپې مې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

ټکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله به مُسکی شوې تهٔ
کله به نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا به دیدن مور نهٔ وم
ولې دیوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه د انتظار په شوګیرو تېروم
لاړ ته په کتو په اندیښنو تېروم

اوس چې زلمیتوب په میکدو تېروم
بیا به بوډا توب په مصلو تېروم

اووه پسرلي راته نن بیا په خندا
بې زلزلې دې په توبو تېروم

زه د بېلتانه دا اوږدې شپې اې اشنا
پوځې شه چې په غنو په اغزو تېروم

پېغلې آئینې ته په خندا ګنبې اووه
څنګه قیامتونه په زلمو تېروم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېروي
زه خو تنهایي په اسویلو تېروم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدا ئیګو خوږې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایادشې
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

څو چې داغ مې په لمن باندې رانشي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا څو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کږه لار دې کړې له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته خو زړه هسې په خوله ښه کړم
کنې څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپړلي کښې مې توبه ته نیت خراب شه
دا تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدایګو که خفه یم
خو دې ستوري و ته دې ډیر بېګا ګیله کړم

میکده و ته خو بیا مه وایه ناصحه
کنې یاده به زړه هم ستا مصلحه کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
کې پو انونه به زړه ټول ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
ځوړې ماته زولنۍ شي ځوړې ماته ټېږنډۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اوصول دے
چې ړو مېے دَ زړه وڼه غوټۍ او خاندي مُسکۍ شي

شمعه ماته ګوري ژاړي او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کودره شاړ شي دَ اُلفت کودره وران شي
زلميتوب درکښې رسوا شي خاورې ايرې درکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَغاړې هار شي په دې طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

50

ګلان ټول اززغي اززغي شول په کمکو کښې چوکه کېږي
کلی هم سومبې سومبې شوې په ليمو کښې چوکه کېږي

سفر وخت کښې بيا منزل ته رسېدل خدايګو چې ګران شي
مايوسي چې شي را څخکښې موصلو کښې چوکه کېږي!

ټول ماحول څومره رنګين وي، خاموشي څومره حسينې
چې دنيا د تنکو ستورو تورو شپو کښې چوکه کېږي!

لوېشو باندې چې پېغلو سپين پړوني را په سر کړل
د زلمو تېره نظر جوړ لوېشو کښې چوکه کېږي

جوړ ځواني په تېر بد وشوه، علامه د بوډا توبې شوه
د ګناه هر يو احساس چې مې توبو کښې چوکه کېږي

اې! ګاونو يو پېغلې داسې ووې چې پس له دې نه
د مغموم رنګين غزل به په کمڅو کښې چوکه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګُورې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخې ترې زارشه
دا ستا شونډې دا سې سرې دي

ټول ماحول غمژن دے
مایوسۍ پرې را خورې دي

هر یو ستوري ته چې ګورم
سُور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تیرَې ترې خدا ښکو نبې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره ټوټېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته ووایه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشې وه
ټیرې هم د ټیرونه وېرېدلې یوونېدلې

د مینې ابتداء کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم څو لېونے دے څه په څو نه دے زړه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهایي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څهٔ اوکړم خدایه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېښې ایښودو د پاره ګُلې
څو تنکۍ کلۍ او څو ګلونه راسره دي

د چا سپېرهٔ نظر ئې راله نهٔ کړې د نظره
هر وختې اے ملګرو د افکرونه راسره دي

خپږ دے نهٔ کمېږي په ژړا به څنګه کمې شي
څو روښکې څو نهٔ دي سېلابونه راسره دي

مغموم یو اځې نهٔ دے فکر مهٔ کوه ملګرې
کهٔ تهٔ راسره نهٔ ئې ستا یادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړ وي

زړګې د چا مېن به په یکښې هسې بندیوان شي
نادانه په زوربل کښې څه له ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې تورې داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقلاره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړ وي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډ وي
مغموم تري په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئین په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بیلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوې
ستا د پانزیبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کهٔ مینه او مئین نهٔ وي نو
هغه دنیا دې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلي کلی
ستا دَ ځوانۍ دَ ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ درزا اورم
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکی شي
کله کله چې غصه شي سره پیچې شي

ستا ښائست او ښغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله ځینې شي

هر یو وار چې ورته ګورم حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې ئې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نهٔ ئې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت يې د آسمان ستوري شمېرل شي
د هر چا چې خپلې ځوانۍ شپې بردې شي

يو د رنګين غوندې غزل ترې څه ځيګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خيره د مطلب مځې له را شي
نو نادانه شي ماشومه شي کلکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه تسکین په مېخانو کېږي نه وُ
د سرو شرابو په پېمانو کېږي نه وُ

اوده جذبې را لړزوو سکې اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نه وُ

تړول کېږي چاپېره تاوېدل له شمعې
هېڅ رقابت په پروانو کېږي نه وُ

ځکه پړې زړه نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نه وُ

دَ مېخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په مېخانو کېږي نه وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
د رنګینۍ مې دَ خیالونو یو په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالی رڼې چې په غصه شي لا ځوبنه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خبر دے
ګنې هواتونه مې کهٔ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې بشاشت او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تم دَ پازیبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پیغلو دَ خندا سره

نشته خدایږګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا دَ تا سره

یو ځل زما زړه داسې درزیږي نه
هر ځل په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

واخله اے مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اوښه شوه
نن مې د زړه تسلّي بيا اوښه شوه

دا راته وايه بيا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اوښه شوه

ته چې محفل ته ياره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اوښه شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اوښه شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اوښه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائیګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اووښل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا غلي ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقيبانو ته
راشئ دا دي ګورئ نادانۍ زما

ما چې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زړۀ خو اے دېباره دومره پوۓ شو
جوړې آبادېږي ويرانۍ زما

هلته آئينه درته حيرانه ده
دلته دي حيرانې حيرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کښې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کښې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې دسبه
چې بيا دَ پېغلو په کمڅو کښې اوسم

ستا دَ پسنزيب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کښې اوسم

دا پېغلتوب مو خدائے نصيب کړه پېغلو
زهٔ مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

دَ ژوند د دېرو ناکامو دَ لاسه
يو اسويلے شوم اسويلو کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغوړې شوې را اوږدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اوږدې شوې

دا ګورې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور ئې د خېبر ترې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه خوږه خوږه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور و چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په څوا ځي
سپېلنی شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدائې خیر دی چې دا څه وو
هم مې ښنځ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
تهولې حوصلې مې ځې حیرانې کړې

اوکړه تماشه د ښتنګانو مې
هر یو سره شمعې دملاحکانې کړې

ستا مراوې نظر ایله تازه کړمه
مراوې حوصلې ځې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې څرګندې کړم
ته به ځې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغموم نادانې ښه وې
خدایه تهولې یوځې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدا ایږګو غمونه راله نور راکوي

وېم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زهٔ
داسې صلاح دې اوربل څور راکوي

چې مې د زړهٔ څوښه کولې نهٔ شې
نو جوابونه څهٔ له سپور راکوي

ستا د څوږو څوږو خبرو لوګي
راله په څوږ زړګي ټکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوښې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا دپاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوټې غوندې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زه منم چې لېونې یمه خو
یم لېونې څه مدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دې ګنې
کلی تیارې دې خندا دپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه څوند دے نوے ټوند دے دې اوبو کښې
دا ته اووے صُراحی په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانئ مې راپنډ شوې دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو د تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې يې بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه د سرود څکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازيب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ د تصور هغه ساعت وُ
چې تيالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د لېلى خبرې
څومره خوږې دي يار ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

ښائي دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبىٰ خبرې

زه خو د سترګو سره تل ګورم
ستا د ښايست او د ادا خبرې

د دې دنيا خو ځکه بدې شم چې
ګورم سپينې او صفا خبرې

ستا د پائېلو مستې مستې نغمې
کړلې خطا رانه د ښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د پرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو دا غمونو سره

ستر کې پېدا دي د زړا د پاره
ښائې خندا د پرهرونو سره

څه تسبې ځپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
خدای ځکه عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګلې
ستا په ننګینو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تیارې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو یې چې ناقلاره کړمه
خدایګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د زوربل تیارې منمه ګلې
دا پرېشانې په کېنې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګې ته ګوره
هره جفا یې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې شخېدلي روښکي
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم زهٔ
غم دَ بېلتون کښې به کړېږم زهٔ

څهٔ خو یا نه کړه په دېوال روګورهٔ
ستا دَ کوڅې سره ټپېږم زهٔ

دا چې دَ عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې دَ نارنج هسې زېړېږم زهٔ

په حقیقت دَ دې دُنیا پوے شمه
چې ادیرې سره ټپېږم زهٔ

مخ دې راوارَه وه دها کړه ګُلې
د زلفو شپې کښې دې وېرېږم زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي زړ بڼي څه مُسکي خونه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خونه دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خماران دي څه کمڅي خونه دي

ځکه خونې زه داسې بې واره تويوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خونه دي

څه شوه چې زه ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزورۍ خونه دي

هسې به ژاړې لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ خونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نهې او ښکلې مې ځلېږي په ګوتو کښې
لکه ستوري چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغيارو په محفل کښې داسې ښکاري
لکه ګل چې تو کېدلے وي اغزو کښې

اے ناصحه کهٔ ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

دې کې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه يې چې ايښولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هرڅومره کوې خبر دے
خو چې کبر دې را نهٔ شي په مغرو کېږي

اراده مې د ورتلو ده نن ورځمه
برکت مې دې خداے ورچوي په تلو کېږي

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به پېدا شي جينکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکي نشي
راشي پسرلے څو رنګينې نشي

پوهيږم چې سپوږمۍ دَ څۀ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي څو ښکلې نۀ شي

شمعه هم ژړيږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونې نۀ شي

دا دَ غيرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې څوره چاته جولۍ نۀ شي

مۀ وايه څۀ ماته دَ ربار په څوله
ستا زما خبرې دې پردې نۀ شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړۀ
څو چې راته اوګوري مُسکۍ نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یارونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونو قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پیغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې یې د پیغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رنګينۍ ټولې را غونډې شولې
ښغلوټې ځان له لوښتې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګلې
دارمانو اديرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ روښکو نه ډيوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اې ژوندونه په سجدو نهٔ تېر وم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېر وم

څومره مېکدې ته لېوني دي هلته ډېر
نورې تنهايۍ په اسوېلو نهٔ تېر وم

زړهٔ مې دې ژوندے رو ارادې مې هم ژوندی
نورې لوږې تندې په ژوندونه تېر وم

هم ستا تصور راشي دا له خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېر وم

لاړ شه اے مغمومه چار دې نسهٔ کور دې آباد
زهٔ ځو رنه ځواني په مصلو نهٔ تېر وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر يو څيز تورٔ بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له را شي!
راته اوګوري مُسکې شي په خندا شي

تصوّر دَ لوېښې چې راله را شي
دَ شفق رنګينې لاړې شي فنا شي

تنهايي کښې دَ زړګي داغونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر رانه خطا شي

ستا پوُټې غونډې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلُونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو ويده شول په ارام شول
زه به ويښ يم تر هغې چې هغه راشي

يو دې غم د بېلتانه ورسره نه وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړه ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې د رنګينۍ ښکارې
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکارې

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکارې

د ستړي زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره يو ساه مې يو سلګۍ ښکارې

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکارې

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره يو پېغله لېونۍ ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

را ځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما څېرې ګرېوان ته ځې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

رنګینۍ د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تپه نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شوه

په درشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل وه اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ما ته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما دَ رو ښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ورې ډېوې ښکارېدې

د ځوږ رڼا هغه خاورينې کوټې
دَ کهکشان نه خدائ ګو ښې ښکارېدې

چې ستا دَ تللو ساعت راغې ګلې
دَ هر يو ستورې سترګې سرې ښکارېدې

ته چې محفل ته ياره رانغلې نن
شمعې که بلې وې هم مړې ښکارېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرڅه چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې
زړه یمه روان د ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دوه رونه په ټالې ووُ
دلته څنګېدم زړه د الفت په ګهواره کښې

یو پسرلے څه چې پسرلو کښې خدایګو نشته
دومره رنګینۍ دي پېغلې ستا په لوپټه کښې

ته چې را ښکاره شې او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ته لې مې غوپه کړې د شرابو یو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دي ځاۓ شوي خدایه زړهٔ ورته حیران یم
دومره چې پر غمونه دې وړه غوندې سینه کښې

بس دے دا نیمګړي ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم دَ زړهٔ په ادیره کښې

نن که چرې ژوند وُ دَ هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مئین شي دَ یو بل سره په ښپه کښې

ورشه اے مغمومه چې دَ ژوند په خوږو یو ځے شي
ډېر دي لېونې دغه وراېسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

90

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاو رانه سروټکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا څکه ګلونه دي

اوس خو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې ټيندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په زیر زیر ورته کتلی نشو
په پټو پټو مې ژړلی نشو

زړه د ګناه نه وېرېږي مه څکه
څاڅکي شراب مې هم څکلی نشو

ما وې چې تا نه به څه سوال کوم
څه مې غوښتل خو مې غوښتلی نشو

زما د زړه د تسلّۍ دپاره
دا رقیبان دي لږ شړلی نشو

ستا د محفل د بلې شمعې کوره
دا پتنګان مې هم زغملی نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوي دي خو
د رقيبانو مې منلي نه شو

ستا د راتلو په انتظار کېنې ګلې
د اسمان ستوري مې شمېرلې نشو

چې د راتلو نه دې خبر شو مغموم
د خوشحالۍ نه يې خندلې نه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېګټون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده بوږې
چې یو پوتې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښځه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوئې د لیلی ورکړه نو
ماله جُنون چې د مجنون دې راکړو

ژوند د ژړا کله خندا شي پکښې
ما وے جوړه تریخ دے خو ترسکون دې راکړو

خدایه ! اول دې زړه مئین کړمه او
بیا د فراق دا شوا خون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَکوهٔ ساقي نن راته نا مَکوَه
مَکوهٔ دا ظلم ناروا مَکوَه

ناصحه نن درته څهٔ نهٔ وایمه نو
داسې خبرې راته بیا مَکوَه

زړګیه نن څو په آرام يې کنه
پرېښده غمونه دَ صبا مَکوَه

کوه ستم چې څومره کولی شې تهٔ
زما دَ غم هېڅ پروا مَکوَه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګُلې
داسې قیصې ورته تهٔ بیا مَکوَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو څله غم نه دے چې تېر یې کړمه
اشنا یو خوب نه دے چې هېر یې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ایله
د غه څو ستورې وې چې شمېر یې کړمه

هغې نن اووے آئینې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر یې کړمه

ما یې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر یې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېروم
خدایګو جهان نه دے چې هېر یې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سندرې شي د غزل جوړه مطلع شي
اې سویلي زما شعرونه د نهې اوښکې قافیه شي

یو نرې غوندې مسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدایې ډیوې کړې زما اوښکو رڼا اوکړه
دا ذره چاودې شمعه په رڼ دې چې سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکې شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کړنه غوندې ښکارېږي دا دنیا راته هم خدایګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هېڅ درنه نه غواړم هېڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لویه خدایه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وا غنځ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسه چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

مونږ د زړهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زړهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُخښتونه ما ته یاده لوپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوېدے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غصې نه سره لمبه شي

د بیلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوړ را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ تهوک دودیز غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغوړ راغلهٔ

څو اسوېلي مې ورسره شو څُکه
دا طوفانونو لړ په زور را غلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور را غلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُمه
یوځے شوم ایله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وتړل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدایه ګو په ما پورې شو

د رنځ علاج په طبیبانو نه شو
پاتې امید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان د رڼه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وو د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندې ګونجې کړلو
د لته په نوم دې یو ادا پورې شو

مغموم څو خدای سره وعده کړې وه
تور د ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې رایادې ځوانۍ شي کنه

د دې دُنیا سختۍ مې خوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د نیاست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې را روانې شوې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړه پرهر به چې ښه شوے وي نو
مغموم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګی شي کنه
داسې د زړهٔ مې تسلّی شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلی دلی شي کنه

را ځي ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس څو به تېرې تنهايی شي کنه

مانه کهٔ پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځائ شي څرېکې څرېکې
چې را په ياد ستا بې ازری شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختی شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتېر

کهٔ هر څو دې غم د حد نه پرې شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

کهٔ به يې زړهٔ نه يوٌ ساعت له هم تهٔ روځې
نو مغموم دې له خپل خدايه ځنې هېر شي

نشو ساقي په ډېر وڅکلو نشو
هېر مې آشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه کهٔ نن مو په خندا کړمه زهٔ
غم خو څه کم په خندولو نشو

خوشې عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حېران يم چې دا زړهٔ مې ولې
خوړ د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د اوربل دا پرېشانۍ مزه که
د تورو سترګو حېرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

څو راته ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډاتوب مسلمانۍ مزه که

مانه زما د حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا یمه زهٔ

سینه سوری مې کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مېن خدائګو په تا یمه زهٔ

د خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن نو خدائيګو که اسې شمعې د مدام په رنګې وې ته

زه به خدائ ته زارې اوکړم ما به خدائ د ګلاب ګل کړې
که اوربل کښې مې اېږدې ته که ګمخو کښې مې ټومبې ته

نوره هم فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
آئينې خدائ دې ړنده کړه ورته ولې مُښېدې ته

ستا راتلل يو زلزله وه، ستا راتلل خو يو قيامت وُ
هغه وخت به لا څه حال وي چې محفل نه څه وختې ته

زه به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
خو که ستا وعده رښتيا وي په رښتيا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د ځوانۍ نشې کسېږي
هسې نه چې چرته تو ئې شي څه لږې بل خوا اړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دَ مينې يو اوصول دے، دا دَ مينې يو قانون دے
چې په خوله به هيڅ نهٔ وايې چې په خوله به لاس ايږدې ته

چې په شپه دَ انتظار کښې ددې ستورو سترګې سرې شي
او په زړهٔ مې څهٔ چل اوشي نو زهٔ به وے شم چې راځې ته

اے معصومه بد نصيبه بد قسمت يې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نژدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

108

د زړه تسکین په میخانو کښې لټوم
د سرو شرابو پېمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رباب ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته يې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زه څو حیران یم چې دې زړه له یې نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به ځې زه درته یادومه ځکه
نوې وعده دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځواني دې پیمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نهٔ رباب وي ګلي
بیا دې د زړهٔ په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه وړانه غونډې ښکاري
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکاري

ډېرې حیرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائې ګو ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکاري

نشته دے خوشبوئي جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غونډې ښکاري

دا دے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څه ستومانه غونډې ښکاري

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېرشي
ځوانۍ کښې خو توبه راته څه ګرانه غونډې ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

111

ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو ځنې
تښو وعدو تښو لوظونو ځنې

ستا دَدې قېنچې اوُ سکېنزونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس په ځلا شوه ګلې
ښهٔ دې وصال دَ فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو تړو تدبیرونو ځنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

د نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبا کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نوې نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

د سینې د سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دَ پېغلو دَ ښاشت ذکر شروع شي
داپېدا شي يو جنون غوندې په ما کښې

چې دَ زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حيا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزنهٔ شي
راشه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو غلط دي چې خندلې نشم
غم د بېلتون کښې زغملې نشم

د بدنامۍ ويره دې ماسره ده
کښې څه زه درته کتلې نشم

زه چې د سوال سره عادت نه يم
ځکه خو تا نه څه غوښتلې نشم

زه د وصال ولې دعا اوکړم
خپله خپل غم خو زياتولې نشم

د شوګیرو په ګواهۍ کښې ګُلې
د آسمان ستوري رابللې نشم

که غم دې غروي هم خوشحاله يم خو
سپکه وينا دې زه اوړلې نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا څوک اوربل چرته پرېشانه نشي
ځکه خو ښنګ ترې هم يادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته يو سوال به ئې منلې وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدايي کښې څه خبر ئې ګلې
څه څه کانې دې دا يادونه کوي

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه دَ هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غونډې شوه
راسره جُخته په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه دَ مسکن منه
چې په ول ول کښې دَ کمڅو تېره شوه

ستا دَ جنّت په طمعه شېخه
ځوانه ځوانۍ په مُصلو تېره شوه

څوک دَ معصوم دَ حاله څه خبر شو
چې ئې ځوانۍ په رسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شین خالی مې قسم
په زړهٔ شین داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګړۍ لکه یو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

چې سپرلي کښې ټول ماحول سرور سرور شي
ماتول بیا د توبې خلقه ضرور شي

د ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ زړهٔ دَ غم ځ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نم ځ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ توری اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم ځ رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلے
دَ کوږ اوسم ځ رانه تپوس مهٔ کوئ

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وايي
دې پسرلي ته څوک رنګين وايي

سپينه خبره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپين وايي

دا چمن او دا ګلونه چې شنه سره دي
په سپرلي د ادیرې باندې مې څه دي

هیڅ به نه وایم د مړو مړي مړه دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بيا د پسرلي څڅهٔ اوزې غوندې شوې
بيا په ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې ښائست دې درته زهٔ اوستايم
خدايګو آئينې ټولې ړندې دي راځه

نن کهٔ زما سر رو ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نوګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې ګله ګله یاد شي
پریشانۍ په ټول ماحول باندې خورې شي

تصور د لوپټې چې راله وراشي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زهٔ به ستا ګرېوان ته لاس کړم تهٔ زما ته
راپیدا چې مېکده وکښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایږ دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(دَ خیال په دنیا کښې دَ سپوږمۍ سره ټوخبنۍ)

په شین آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې لېونتوب مې قسم

چې دَ بېلتون په تورو شپو کښې چرې
دَ تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما دَ زړه ته مشغولا غونډې وې
ځکه چې ته مې دَ لیلٰی غونډې وې

ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پټه ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
دَ دې دُنیا نه شرمېدونکې غونډې

قسم مې ستا تورو داغونو باندې
دَ خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدایګو چې احسان منمه
لوئې چې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدایۍ او شوګیو ملګرې

نن ته اوده شه چې تیارې تیارې شي
دا تیارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نشه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي نشه ده

ځکه چې نن زما لیلی راځي
د دې دنیا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم
چې لږ ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

ورکوټې زړهٔ دې زما
دا اُمیدونه پکښې
یو ټسکې زړهٔ دې زما
دا ارمانونه پکښې

دَ چا لید وته ګورې
زړهٔ نا قلاره یمه
نه چې نا اُمیده ګورې
زړهٔ دَ بیهاره یمه

دومره مې پرېږده چې څوند
زړهٔ دَ خندا واخلم
څوند دَ اشنا دَ مینې
څهٔ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم

چې لږ ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې   بېسَله دُنیا وے زما
دا سې دنیا کښې وے زړهٔ   چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما   پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے   پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر   نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر   نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم   زړهٔ دَ آشنا واخلم
کهٔ ډېر دروند وي نو هم   پېټے به ستا واخلم

لږ خو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غوندې
نا اُمیدۍ کښې لکه زېرے غوندې

د خوږ زړګي یو ترانه غونته کښې
د سرو شرابو پېمانه غونته کښې

زما د خوب ښکلے تعبیر شولې تهٔ
د نامرادهٔ زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

د زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځوان زړه د دوست سید صابر شاه صابر د وادهٔ په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت څو ګلونه

وادهٔ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

راځئ چې د صابر د سهرې ګُلونو نه قربان شو
راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو
راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو
راځئ چې هم د ساز او هم سُرونو نه قربان شو
"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

نن ستورې په اسمان کښې دي نښه نښه غونډې
نه صرف نښه نهٔ دي، دي کچه کچه غونډې
کله د غصې نه شي لمبه لمبه غونډې
کله د اسې تت شي، شي ډېوه ډېوه ډېوه غونډې
سهرې ته کتے نشي دي د زړهٔ په رنګ اخته غونډې
دوئ هم راته ښکاري دي بد نیته د بنده غونډې
راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده دَ انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مو تن طمعه پوره شوله
سهره نن دَ واده څېرَ صابر په سر څوره شوله
اوګورئ دنیا دَ دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلاَ

صابره تهٔ دَ مور دَ ارمانونو نه خبر نهٔ وې
تهٔ جوړې دپلار دحسرتونو نه خبر نهٔ وې
تهٔ دَ خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نهٔ وې
تهٔ دې جوړ دَ رونړو دَ فکرونو نه خبر نهٔ وې

څومره په ارمان ستا دَ وادهٔ دَ سر سهرو ته وو
څومره "تلوسهٔ کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدّعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به یې بیان دشاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوره لاسونه په روڅت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به دَ خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا دُرونه دلاړې دوه ملګرې تل ودان لرې
تهٔ یې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

— آمین —

یکے او پیشکش : عبدالله جان مغموم
دَ وادهٔ نېټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه یوه ننداره)

ګډه شي ګډېږي په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
او نخورې چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټیټه شي کږه شي په کږه کښې بیا راسمه شي
ډکه له ستمه شي
ډېرې نخرې اوکړي په نخرو نخرو بې دمه شي
ډکه له ستمه شي

نرۍ نرۍ ګډېږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کانکوچکو شي
وار درنه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکوچکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته یې کچه غوږکه نری ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره یې ادا دې د قیامت ښکنبوونه سخته ده
سختونه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هرچا ته نږدې شې ته
په طمعه دې پېسې شې ته
او وهې سانګوته په خټه چل هلې دلې شې ته
په طمعه دې پېسې شې ته

چاته وهې سترګې چاته پل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پسن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خټکو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو اَو دَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تيګو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو ميرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهيونو مزکې

دَ پښتو مورې دِ پښتونه ډکې
دَ خوشحال خانٔ غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَ ګُلشن خاورې
اے دَ خټکو دَ وطن خاورې

اے دَ غيرت دَ افسانو ميرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غيرت مورې دَ غيرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ دَ حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غوندې زامن راوړې
داسې غازیان داسې تورزن راوړې

چې اباسین کښې ئې سیلاب راوستو
ښارو مېرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ [illegible] ورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان رس په تا پېښې ایښې دي
تا دَ شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غوندې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږمه زهٔ
کهٔ تپوس کوم ګنهګارېږمه زهٔ

دومره تپوس درنه کوُم چې ولې
دا روڼې تېرې او برېنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library